

ובמה שכתב הרמב"ם צפי"ד ה"ד וז"ל, וכן אם מנא דבר שיש בו סימן צ"ס וצנהר וכיוצא בהן, או במקום שרובו גויס, הרי זה בחזקת שנתייחסו ממנו בעליו משעה שנפל, ולפיכך הרי הוא של מוצאו אע"פ שלא שמע הצעלים שנתייחסו ממנו עכ"ל, נראה דאין כונת הרמב"ם להך דינא דאבדה ממנו ומכל אדם, דלמה לו להציא דין זה ב' פעמים, אלא דמיירי צ"ס ונהר דעלמא, ולכן לא הזכיר זוטו של יס ונהר שאינו פוסק, ומ"מ אמרינן דהרי זה בחזקת שנתייחסו הצעלים בפועל משעה שנפל, ואה"נ אם ידעין שלא נתייחסו בפועל לא מהני צכה"ג, וזהו שכתב שם צהל' ה' שכתב דיאוש שלא מדעת אפילו בדבר שאין בן סימן אינו יאוש, והיינו דלא מייציעא בדבר שיש בו סימן שכתב לעיל דבעינן יאוש מדעת אלא אפילו בדבר שאין בו סימן בעינן דוקא יאוש מדעת, ונכלל בזה גם דבריו צהל' ד' לגבי יס ונהר דבעינן יאוש מדעת דוקא.^{לז}

והנה בעירובין דף ע"א ע"א לענין ציטול רשות דסברי צ"ה דמהני ציטול רשות אף בשבת, אמר עולא מ"ט דצ"ה נעשה כאומר כלך אלל יפות, והיינו דמה"ט מהני ציטול רשות אף בשבת דאיגלאי מילתא דהוה ניחא לי' כבר בע"ש, ולכאורה משמע דעולא סבר דיאוש שלא מדעת הוי יאוש, אמנם לפי"ד צשיטת רש"י והרמב"ם לא קשה מידי, דצכה"ת לכו"ע חשיב דעת ורק באצידה הוא דלא מהני כדאמרן.

וב"ז הוא רק לדעת רש"י והרמב"ם, אבל תוס' בקידושין שם סברי דגם למסקנא לא מהני בחרומה כל היכא דהוי בכלל יאוש שלא מדעת, והיינו לשיטתם דפירשו דהא דמדמינן איסורא להיתירא אין זה ילפותא כי אם ראייה בעלמא דאילו היה הדין דיאוש שלא מדעת הוי יאוש לא הוה בעינן להך דינא דאבדה ממנו ומכל אדם, וא"כ הוי רא"י לכה"ת דלא חשיב דעת כל עוד שאינו יודע בפועל להתייחס או להקנות כמבואר בסוגיא.

סימן י"ט

בדין באיסורא אתי לידי'

א

הרמב"ם צפי"ד מהל' גו"א הל' ה' כתב וז"ל, יאוש שלא מדעת אפילו בדבר שאין בו סימן אינו יאוש, כיצד, נפל ממנו דינר ולא ידע בו שנפל אע"פ שכשידע בו שנפל יתייחס הרי זה אינו יאוש עמה עד שידעו הצעלים שנפל וכו' עכ"ל. וכתב שם הרמ"מ וז"ל, ודע שהנראה מן הסוגיא היא שכל דבר שיש לחוש אם ידעו הצעלים שנפילתו אם לאו אסור מספק לפי ששם אמרו גבי מעות מפוזרין הרי אלו שלו ואקשינן עלי' דאביי ופרקינן אדם עשוי למשמש בריסו בכל שעה, מסתמא בדבר שאין לחלוק אסור, דאי לא מאי קושיא ומאי פירוקא, זה נ"ל וכל הסוגיא מוכחת כן עכ"ל.

והקשה הגרע"א, דהנה צב"ק דף ס"ו ע"א מספקא לי' לרבה אי יאוש קני בגזילה מדאורייתא, מידי דהוה אמונא אצידה, מוצא אצידה לאו כיון דמתייחס מרה

מינה מקמי דתיחי לידי' קני לי' הא נמי כיון דמתייחס מרה קני, או דילמא לא דמיא לאצידה, אצידה הוא דמי אחאי לידי' דהיתירא אחיא לידי' אלל האי כיון דבאיסורא אחאי לידי' מדרבנן הוא, ובתוס' שם ד"ה הכא מבואר דבאצידה גופא היכא דבאיסורא אחי לידי' איכא נמי אותו ספק כמו בגזילה, דנהי דודאי אינו קונה לענין זה שלא יצטרך להשיב מ"מ אפשר דקונה החפץ וחייב לשלם דמים כמו בגזילה, וקשה דהא בכל צבי דמתני' דאיכא ספק אי הוי יאוש שלא מדעת הרי אח"כ נתייחס, אלא דאילו אמרינן דיאוש שלא מדעת לא הוי יאוש נמנא דבאיסורא אחי לידי', ואי נימא דבאצידה מהני היאוש אף במקום דבאיסורא אחי לידי' לענין גוף החפץ, נמנא דכל הספק הוא רק אי צבי לשלם דמים, והרי בזה הוי המוצא אצידה מוחזק ואיך מוציאין מידו מספק, ומדאמרינן דבספק חייב להחזיר ע"כ דלא מהני יאוש באצידה היכא

הנ"ל כתב הרמב"ם דקני במקום שרובו עכו"ם לומר דהוי חזקת שנתייחסו הצעלים סבר הרמב"ם דמקום שרבים מצויין נתמעט מעיקר הפרשה דהשבת אצידה וממילא דקני אפילו ביאוש שלא מדעת, משא"כ מקום שרוב עכו"ם לא נתמעט מעיקר פרשת השבת אצידה ובעינן דוקא יאוש מדעת. אלא דאכתי צ"כ מה החילוק ביניהם.

לז. ובעינן זה יש לדקדק עוד בדבר הרמב"ם לענין מקום שהעכו"ם מצוי שם, דבצפי"א כתב וז"ל, היה רוב העיר גויס וכו' אלל אם מנא בצרטיא ופלטיא וכו' שהגויס מצויין שם תמיד וכל מקום שהרבים מצויין שם הרי המציאה שלו, ואפילו בא ישראל ונתן סימניה, שהרי נתייחס ממנה כשנפלה מפני שהוא אומר גוי מנא עכ"ל, ובצפי"ד ה"ד